

“ลับ ลวง พราง”

ในเตาเผาขยะ

เทคโนโลยีเตาเผาขยะ

ที่ภาคอุตสาหกรรมอ้างว่าเป็นเทคโนโลยี “สีเขียว” เช่น “แก๊สลิฟโคเซ็น” “ไพโรไลซิส” “พลาสมาอาร์ก” “พลังงานจากขยะ” ฯลฯ ล้วนปล่อยไดออกซินและมลพิษเหมือนกันหมด

เพื่อหลีกเลี่ยงการคัดค้านของชุมชนต่างๆ ทั่วโลก บริษัทรับกำจัดขยะหลายแห่งได้ใช้เทคนิคส่งเสริมการขาย “เตาเผาขยะพิษ” ของตน โดยเรียกวิธีการเผาขยะในชื่อต่างๆ เช่น แก๊สลิฟโคเซ็น ไพโรไลซิส และพลาสมาอาร์ก ฯลฯ และมักโฆษณาว่าเป็นเทคโนโลยีที่ “ปลอดภัย” และ “เป็นมิตร” ต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของชุมชน ขณะเดียวกันก็มีคู่มือการช่วยเปลี่ยนขยะจากบ้านเรือน ยางรถยนต์ ของเสียจากโรงพยาบาล เชื้อเพลิงขยะ และของเสียอันตรายอื่นๆ ให้เป็นพลังงานและเชื้อเพลิง เช่น เอทานอลและไบโอดีเซล ได้อย่างปลอดภัย คุ้มทุนและยั่งยืน บางบริษัทถึงกับอวดอ้างว่า เทคโนโลยีของตน “ไม่ปล่อยมลพิษ” หรือ “ไร้มลพิษ” และ “ไม่ใช่การเผาขยะ”

แต่ข้อเท็จจริงก็คือ เทคโนโลยีที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ต่างก็ปล่อย ไดออกซินและสารมลพิษหลายอย่างสู่อากาศ ดินและน้ำ ซึ่งทั้งสำนักคุ้มครองสิ่งแวดล้อม สหรัฐอเมริกา และหน่วยงานสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป ต่างก็จัดให้เทคโนโลยีเหล่านี้เป็น “เทคโนโลยีการเผาขยะ”¹ ทั้งสิ้น

ถึงแม้เทคโนโลยีเตาเผาขยะแบบใหม่ เช่น พลาสมา ไพโรไลซิส และแก๊สลิฟโคเซ็น จะมีกระบวนการบางอย่างแตกต่างไปจากเตาเผาขยะดั้งเดิม แต่ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีแบบใด เตาเผาขยะทุกประเภทก็ล้วนแต่ก่อผลกระทบต่ออันตรายทั้งสิ้น

เตาเผาขยะไม่เว้นชนิดใด ล้วนส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้คน เศรษฐกิจท้องถิ่น สภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม ส่วนเตาเผาที่ใช้เทคโนโลยีไพโรไลซิส พลาสมาและแก๊สลิฟโคเซ็นนั้นมีต้นทุนสูง เชื้อถือได้น้อย ผลผลิตพลังงานได้ไม่คงที่ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลที่พบว่ามีสารไดออกซิน ฟูแรน และสารพิษอื่นๆ เกิดขึ้นจากระบบเหล่านี้ ยิ่งกว่านั้นในบางกรณีก่อให้เกิดสารพิษในปริมาณที่มากกว่าเตาเผาขยะแบบดั้งเดิมด้วย

หลุมฝังกลบและบ่อขยะ (Landfill)

การกำจัดขยะด้วยวิธีการฝังกลบเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ระบบการบริโภคและการกำจัดขยะแบบไม่ยั่งยืนดำรงต่อไปได้ หลุมฝังกลบขยะทำให้อากาศ น้ำ ดิน และอาหารเป็นพิษ อีกทั้งยังเป็นแหล่งใหญ่ที่สุดของการปล่อยก๊าซมีเทนที่เป็นสาเหตุของการเกิดภาวะโลกร้อน

ก๊าซที่เกิดในบริเวณหลุมฝังกลบขยะสารเคมีอันตรายมีปนอยู่ เช่น ทินเนอร์ สารตัวทำละลาย สารกำจัดศัตรูพืช และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ซึ่งสารพิษเหล่านี้เป็นอันตรายต่อร่างกายมนุษย์ ทั้งเป็นต้นเหตุของโรคมะเร็ง โรคหืดหอบ และผลเสียต่อสุขภาพอื่นๆ มีการศึกษาในต่างประเทศที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้หลุมฝังกลบกับโรคมะเร็ง

นอกจากนี้บ่อขยะยังมีการรั่วไหลของน้ำชะขยะที่เจือปนสารพิษ แม้แต่หลุมฝังกลบที่มีการดำเนินการดีที่สุุดก็ยังคงพบว่ามีสารรั่วไหลและการปนเปื้อนของสารพิษในแหล่งน้ำใต้ดินบริเวณใกล้เคียงด้วย

หลุมฝังกลบขยะมีส่วนสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ เพราะเป็นแหล่งปล่อยก๊าซมีเทนขนาดใหญ่ที่สุดในโลกซึ่งมนุษย์สร้างขึ้น ก๊าซมีเทนมีผลทำให้เกิดภาวะโลกร้อนขึ้นมากกว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถึง 25 - 72 เท่า

การส่งขยะไปกำจัดที่หลุมฝังกลบ หรือนำไปเทกองยังบริเวณบ่อขยะต่างๆ ไป เป็นการปิดความรับผิดชอบของสังคมโดยรวม ส่งเสริมรูปแบบและวงจรของการบริโภค การขนส่ง การใช้พลังงาน และการใช้ทรัพยากรที่ไม่ยั่งยืนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

หลุมฝังกลบบางแห่งสร้างระบบดักจับก๊าซพิษที่ระเหยออกมาจากหลุม ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลมีโครงการสนับสนุนด้านการเงินให้แก่การจัดทำระบบดักจับก๊าซเหล่านี้ ภายใต้โครงการส่งเสริมพลังงานทดแทนและพลังงานสะอาดหรือการซื้อ-ขายคาร์บอนเครดิต ทั้งที่เจ้าของหลุมฝังกลบหรือบริษัทที่ดำเนินกิจการเหล่านี้ควรเป็นผู้ลงทุนสร้างระบบดักจับก๊าซเอง ไม่ใช่อาศัยเงินช่วยเหลือจากรัฐ

ปัญหาขยะ โดยเฉพาะขยะอันตรายทั้งจากภาคอุตสาหกรรมและชุมชน กำลังวิกฤติขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่การกำจัดขยะด้วยวิธีการเผาหรือการฝังกลบล้วนเป็นการแก้ที่ปลายทาง ไม่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของโลกที่มีอยู่จำกัดอย่างยั่งยืน ไม่เป็นผลดีเศรษฐกิจท้องถิ่น อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนผู้สร้างมลพิษให้ก่อปัญหาได้ต่อไปโดยไร้ความรับผิดชอบต่อสาธารณะและสิ่งแวดล้อม

กองขยะมหึมาที่พบเห็นตามพื้นที่หลุมฝังกลบต่างๆ เป็นเพียงยอดของภูเขาน้ำแข็งขนาดใหญ่เท่านั้น เพราะสิ่งที่ซ่อนอยู่ลึกลงไปคือต้นทุนทั้งในแง่ทรัพยากรธรรมชาติและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม มีการคำนวณกันว่าทุกหนึ่งตันของขยะที่ทิ้งไปมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่า 70 ตัน และระหว่างเส้นทางของการผลิตสิ่งของเหล่านี้ยังก่อให้เกิดของเสียอันตรายอีกหลายอย่างด้วย

ถึงเวลาแล้วที่เราทุกคนในสังคม จะต้องช่วยกันแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสม ปลอดภัย และมีความเป็นธรรมต่อชุมชนตลอดจนต่อสิ่งแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น รวมถึงการพิจารณาอย่างจริงจังถึงแนวทางการลดปริมาณขยะให้ได้มากที่สุด การนำขยะกลับมาใช้ซ้ำ และการรีไซเคิล เพื่อร่วมกันปกป้องสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของเราเอง

¹U.S. Environmental Protection Agency, Title 40: Protection of Environment, Hazardous Waste Management System: General, subpart B-definitions, 260.10, current as of February 5, 2008